

Sygn. akt I ACa 1226/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Ducki
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg (spr.) SSO del. Izabella Dyka
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. J.

przeciwko A. J.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 10 lipca 2013 r. sygn. akt I C 804/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach na rzecz adwokat M. P. z Kancelarii Adwokackiej w K., ul. (...) kwotę 8.856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) w tym 1.656 zł podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach na rzecz adwokat M. P. z Kancelarii Adwokackiej w K., ul. (...) kwotę 6.642 zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote) w tym 1.242 zł podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 1226/13

UZASADNIENIE

P. J. wniósł o zobowiązanie pozwanej A. J. do złożenia oświadczenia woli przenoszącego na powoda P. J. własność nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...) składającej się z działki numer (...) o pow. 895 m.kw wraz z

zabudowaniami ,dla której urządzona jest księga wieczysta nr (...). W uzasadnieniu swojego żądania powód podał , że odwołał dokonaną w dniu 19 września 2007r. darowiznę wskazanej nieruchomości z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanej pozwanej.

Pozwana A. J. wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2013r. sygn. akt I C 804/13 Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo, przyznając na rzecz pełnomocnika powoda kwotę 4428zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił, że :

Powód P. J. jest ojcem pozwanej A. J.. Był on właścicielem nieruchomości składającej się z działek (...) o łącznej powierzchni 1,0623 ha na podstawie dziedziczenia po S. J.. Umowa objętą aktem notarialnym z dnia 19 września 2007r. darował na rzecz pozwanej nieruchomość położoną w K. ozn. nr dz. (...) o pow. 895 m.kw., wyłoniona z podziału działki (...). Na działce darowanej pozwanej znajdował się stary dom po babci matce powoda, której życzeniem było aby to ona odziedziczyła tę nieruchomość po swoim ojcu w zamian za opiekę, którą świadczyła razem z matką na rzecz babci. Pozwana wraz z rodzicami mieszkali w mieszkaniu w S., zaś działka wraz z domem darowana jej przez ojca położona jest w K.. Pozwana początkowo wynajmowała ten dom a następnie w miarę posiadanych środków ,wykonywała niezbędne prace remontowe, w tym przeprowadziła w 2011r. remont dachu. Przeznaczała na to wszystkie posiadane i zarobkowane pieniądze. Powód przelał w 2011r. na konto jej matki kwotę 10.000 zł już po wykonanym remoncie dachu. Stosunki pomiędzy ojcem i córka były dobre. Kiedy w 2011r. przebywał w szpitalu i w C. córka odwiedzała go . Umową darowizny z dnia 25 lutego 2010r. powód darował również córce udział w samochodzie marki O. (...) rok prod.1997. Istniał natomiast konflikt pomiędzy powodem a jego żoną, z którą obecnie jest po rozwodzie. Rozwód orzeczony został wyrokiem Sadu Okręgowego w Kielcach z dnia 20 marca 2013r. ,sygn akt IC 1575/12 z winy P. J.. Do awantur dochodziło pomiędzy małżonkami i z tego powodu interweniowała Policja wzywana przez jednego bądź drugiego z małżonków. Małżonkowie oraz pozwana mieszkali razem w mieszkaniu w S.. Awantury miały miejsce w czerwcu, lipcu i sierpniu 2012r. były to nieporozumienia pomiędzy małżonkami na tle majątkowym. Interwencję zgłaszała H. J. lub P. J.. W dniu 29 czerwca 2012r. H. J. złożyła zawiadomienie o znęcaniu się psychicznym i fizycznym przez męża nad jej osobą. Z mieszkania położonego w S. przy ulicy (...) / powód wyprowadził się dobrowolnie w kwietniu 2012r. i zamieszkał w S. początkowo u swego kolegi, a następnie kupił mieszkanie na współwłasność z inną kobietą . Obecnie mieszka w tym mieszkaniu. Utrzymuje się z emerytury w wysokości 1200 zł. Działkę po matce sprzedał za 200.000 zł. Ponieważ wielokrotnie w czasie trwania sprawy rozwodowej przychodził do mieszkania , z którego wynosił różne rzeczy bez uzgodnienia z żoną , H. J. by temu zapobiec wymieniła zamki w drzwiach . Pismem z dnia 11 stycznia 2013r. powód odwołał darowiznę dokonaną na rzecz pozwanej aktem notarialnym z dnia 19 września 2007r. z powodu rażącej niewdzięczności A. J.. Sąd pierwszej instancji uznał, że w świetle tych okoliczności powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd odwołał się do art. 898 i nast. kc., oraz zasad rozkładu ciężaru dowodu i wskazał, że powód nie wykazał zaistnienia okoliczności świadczących o rażącej niewdzięczności pozwanej wobec powoda. Zeznania świadka W. L. (1) potwierdziły , że to żona powoda wymieniła zamki w mieszkaniu i w związku z tym przez jakiś czas zamieszkiwał u niego. Świadek ten zeznał również ,że to była żona powoda nie chciała go wpuszczać do mieszkania natomiast świadek nie miał wiedzy co do relacji pomiędzy nim a córką. Od powoda jedynie słyszał ,że miał zostać przez nią uderzony i znalazł się w szpitalu jak również ,że pożyczał córce pieniądze ,a kiedy zażądał ich zwrotu miały miejsce awantury. Pozostały zaś materiał dowodowy zaprzeczają tej okoliczności i wskazują , że awantury i kłótnie były pomiędzy a wszczynał je sam powód . Z tego też względu został orzeczony rozwód z wyłącznej winy powoda, którego to orzeczenia powód nie zaskarżył. Nie potwierdziły się zeznania powoda aby to córka zmusiła go do wyprowadzenia się z domu bądź wymieniła zamki w drzwiach. Wyprowadzenie się powoda wynikało ze związku z inną kobietą co potwierdza wspólne nabycie z nią innego mieszkania w dniu 30 kwietnia 2012r . Powód nie udowodnił w wiarogodny sposób aby to córka , która już mieszkała w wyremontowanym domu w K., a czasem przebywała w S. wyrzuciła ojca z mieszkania przysługującego jej rodzicom. To, ,że obecnie pozwana nie interesuje się życiem swego ojca wynika z jego zachowania. Obecnie powód ma lepsze relacje z synem z pierwszego małżeństwa. Dąży on do odzyskania części majątku, która życzeniem jego zmarłej matki miała być przeznaczona dla pozwanej. Powód miał duże środki finansowe, które zużył na różne cele . Obecnie utrzymuje się z renty w wysokości

1200 zł. To jego sytuacja finansowa wynikająca z jego działań spowodowała wystąpienie z niniejszym powództwem. Nie zostały wykazane akty rażącej niewdzięczności pozwanej, przeciwnie wykazano, że to powód był agresywny i to pozwana została uderzona przez ojca. Nie potwierdziły się także twierdzenia dotyczące niezwrócenia pożyczek. Kwota przekazana na wyjazd do Anglii nie miała zostać zwrócona i została wręczona jeszcze przed darowizną przedmiotowej nieruchomości. Kwota zaś 10000zł została przelana na konto matki pozwanej po wykonaniu i sfinansowaniu przez nią remontu dachu. Matka pozwanej a żona powoda opiekowała się bowiem jego chorą matką powód przekazał jej część obiecanych pieniędzy w zamian za tę opiekę a obecnie próbuje wykorzystać tę sytuację formułując względem pozwanej zarzut zarzuty rażącej niewdzięczności powołując się na brak zwrotu rzekomej pożyczki. Zdaniem Sądu Okręgowego konflikt został sztucznie stworzony przez powoda dla odzyskania nieruchomości i poprawy swojej sytuacji materialnej. Zachowań pozwanej A. J. nie można ocenić jako rażąco niewdzięcznych wobec darczyńcy. Podstawę orzeczenia o kosztach zastępstwa prawnego z urzędu stanowił art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 z późn. zm.) w zw. § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (z dnia 28 września 2002r., Dz.U Nr 163, poz.138). Sąd przyznał pełnomocnikowi powoda ustanowionemu z urzędu tytułem pomocy prawnej udzielonej powodowi kwotę 3600 zł plus vat 828zł uwzględniając, że nakład pracy nie był duży a sprawa nie była skomplikowana.

Apelacje od tego orzeczenia złożył powód zaskarżając wyrok w całości żądając zmiany wyroku i uwzględnienia powództwa ewentualnie uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Powód zarzucił sprzeczność ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że:

- pozwana nie dopuściła się w stosunku do powoda rażącej niewdzięczności, podczas gdy ta niewdzięczność polegała na braku zainteresowania ojcem w czasie jego choroby, uderzeniem go w czasie awantury, pomaganiem matce w wyrzuceniu rzeczy powoda z mieszkania i nie oddaniu długu,

-powód dąży do pozbawienia pozwanej przedmiotu darowizny albowiem znalazł się w złej sytuacji a obecny konflikt jest sztucznie stworzony przez powoda na cele procesu,

Nadto powód zarzucił bezzasadne przyjęcie, że uznanie go za wyłącznie winnego rozpadu małżeństwa musi wpływać na ocenę jego zachowania w stosunku do pozwanej. Zarzucił także wadliwą ocenę dowodów z zeznań W. L. (1), który zeznał, że na podstawie relacji przekazanych mu przez powoda wiedział o fakcie uderzenia przez pozwaną w czasie interwencji policji w dniu 16 czerwca 2012r. oraz o jego pobycie w szpitalu spowodowanym silnym zdenerwowaniem wywołanym awanturą i przyjęcie, że skoro inni świadkowie tego nie potwierdzają to zeznania te nie są wiarygodne. Skarżący zarzucił także wadliwość określenia wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu wg połowy stawki minimalnej. Pełnomocnik powoda wniósł o przyznanie kosztów zastępstwa z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, które nie zostały pokryte.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji.

Rozpoznając apelację Sąd drugiej instancji uznał za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji i zważył co następuje:

Ocena dowodów dokonana przez Sąd pierwszej instancji nie była dowolna. Sąd pierwszej instancji wskazał dlaczego nie uznał wiarygodności zeznań dotyczących rzekomego uderzenia powoda przez córkę. W. L. (2) nie był bezpośrednim świadkiem uderzenia. Świadek ten wiązał konflikt i awantury ze stosunkami małżeńskimi a nie z zachowaniem pozwanej. Sąd Okręgowy logicznie umotywował dlaczego dał wiarę części dowodów wskazujących, że to powód dopuszczał się rękoczynów a nie odwrotnie. Odpowiednio uzasadnione uznanie wiarygodności jednej z grup przeciwstawnych dowodów nie narusza art. 233§1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2003r. sygn. akt IV CK 283/02, LEX nr 602280). Nie zostały wykazane wynikające ze złej woli pozwanej jej naganne zachowania względem pozwanego. Jednorazowe nieodwiedzenie powoda w szpitalu nie jest równoznaczne z pozostawieniem bez opieki czy odmówieniem pomocy. Oczywiście jest, że samo uznanie w sprawie rozwodowej, że powód jest wyłącznie winny rozkładu pożycia nie przesądza oceny zachowania A. J. względem P. J.. Nie oznacza

to jednak, że ta okoliczność jest zupełnie obojętna dla oceny dowodów. Mieści się bowiem w zasadach logiki i doświadczenia życiowego przyjęcie, że konflikt małżeński wpływa na relacje pomiędzy jednym z małżonków a dzieckiem pochodzącym z tego związku, szczególnie jeżeli opowiedzenie się w tym konflikcie przez dziecko za drugim z małżonków wynika z nagannego zachowania małżonka będącego aktywną stroną konfliktu, winnego rozkładu pożycia. Taka okoliczność usprawiedliwia osłabienie relacji pomiędzy pozwaną a P. J., a nawet usprawiedliwia pewną niechęć pozwanej wyrażaną względem powoda nawet na rozprawie apelacyjnej, której źródło tkwi w działaniu samego darczyńcy (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2010r. sygn. akt II CSK 68/10 LEX nr 852539 i z dnia 15 lutego 2012r. sygn. akt I CSK 278/11 LEX nr 1170209). Dla zasadności powództwa konieczne było wykazanie kwalifikowanej postaci niewdzięczności wykraczającej poza typowe konflikty rodzinne, słusznie więc Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że powód nie sprostął wymaganiom wynikającym z rozkładu ciężaru dowodów (art. 6 k.c. i 232 k.p.c.). Brak podstaw do podzielenia zasadności zarzutu naruszenia art. 233§1 k.p.c. implikuje uznanie, że nie powstało roszczenie o zwrotne przeniesienie własności nieruchomości stanowiącej przedmiot darowizny w oparciu o art. 898§1 i 2 k.c. Zasadnie natomiast apelujący kwestionuje prawidłowość przyznania wynagrodzenia pełnomocnikowi z urzędu. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 lutego 2012r. sygn. akt III CZP 2/12 nie publ., że w stawkach minimalnych odzwierciedlona została swoista wycena koniecznego nakładu pracy pełnomocnika związana ze specyfiką określonego rodzaju postępowań a przyznane adwokatowi ustanowionemu z urzędu od Skarbu Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie z urzędu obejmują opłatę nie niższą od właściwych stawek minimalnych przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. 2013r. poz. 461). Jeżeli Sąd nie zakwestionował celowości czynności pełnomocnika i nie wskazywał wadliwości działania adw. M. P. to brak było podstaw do obniżenia wynagrodzenia poniżej stawki minimalnej. Skutkowało to zmianą orzeczenia w tej części i przyznanie wynagrodzenia zgodnie ze stawką właściwą dla wartości przedmiotu sporu, określoną w § 6 pkt 7 powołanego Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, powiększoną o stawkę podatku Vat (§2). Wobec powyższego Sąd Apelacyjny zmienił we wskazanej części zaskarżone orzeczenie na podstawie art. 386§1 k.p.c. a uznając środek odwoławczy za niezasadny w pozostałym zakresie, oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. Na podstawie §2 ust. 1 i 3, §6 pkt. 7 oraz § 13 ust. 1 pkt 2 i 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. 2013r. poz. 461) określono koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.